

12
Estiu 2016

EL BUTLLETÍ

del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles

Cent anys del Museu Darder de Banyoles (1916-2016)

CARTA DEL PRESIDENT

Quan aquest butlletí arribi a les vostres mans, s'haurà acabat un nou curs, una nova temporada, i estarem en procés d'iniciar-ne un altre. Diuen que dels errors se n'aprèn, però deixeu-me que digui que dels èxits també. Per això, no em puc estar de mirar enrere i dir que estem molt contents de l'èxit assolit amb el Curs d'història de Catalunya. Han estat quatre anys en què tant les conferències com les sortides han comptat amb un nombre important de participants. Vam arribar a un centenar d'inscrits i l'assistència mitjana de les conferències ha estat de setanta persones i la de les sortides, de cinquanta participants. Això, per si sol, ja ve a dir que ha estat un èxit, que cal atribuir a la suma de moltes voluntats: a la Junta del Centre d'Estudis, que va creure en el projecte; a l'organitzador del curs, Jordi Galofré, que va coordinar les conferències i sortides; als conferenciant (dinou, en total), que hi van contribuir d'una manera totalment desinteressada i generosa, i, finalment, als assistents al curs, que, amb la seva resposta positiva, l'han fet possible.

Aquest, doncs, és el motiu que ens ha esperonat a iniciar un nou curs. Aquest cop, però, un curs d'història de la literatura catalana, dirigit per Rosa Planella i plantejat en dos anys. El primer ens conduirà des dels orígens de la llengua i la literatura medievals fins a la Renaixença i Jacint Verdaguer, passant per Ramon Llull, l'Humanisme i el Renaixement, la novel·la cavalleresca i la literatura popular dels segles XVI-XVIII. Aquest curs, com el d'història, es complementarà amb sortides a indrets relacionats amb la temàtica de cada conferència.

A banda de conèixer la nostra cultura, també seguirem coneixent la nostra comarca, ja que la bona resposta que, any rere any, han tingut les sortides «Conèixer el Pla de l'Estany» fa que Elisabet Saus, Carles Puncernau i Arseni Sallent ja estiguin treballant en les properes, de la mateixa manera que Salvador Sarquella està treballant en les de patrimoni geològic i Josep Maria Massip, juntament amb Crisanto Gómez, de la Universitat de Girona, i Lluís Figueras, del Museu Darder, ho estan fent en el Col·loqui de Tardor, que en l'any del centenari de la inauguració del Museu Darder no podia versar sobre un altre tema que no fos aquest. Aquestes són quatre activitats ben diferents que compten amb quatre grups de persones diferents, grups de socis que fan possible que la nostra oferta d'activitats sigui cada cop més àmplia. En aquesta oferta caldria afegir-ne d'altres, com el Concurs de Fotografia de la Natura, en què Pere Noguer, juntament amb els representants de les altres tres entitats implicades, li donen forma cada any; també el Grup de Treball de Recuperació del Patrimoni, liderat per Carles Puncernau i Miquel Rustullet, o l'equip de professionals com Jeroni Moner, Antoni Bramon i Lluís Privat que estan treballant per donar una mica més de llum i projecció al tema de la Farga d'Aram.

Tots ells són socis com nosaltres, a qui personalment dono les gràcies per tirar endavant tot aquest seguit d'activitats. També dono les gràcies als socis i sòcies que hi participen, ja que uns i altres es complementen i fan que el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles sigui cada cop més gran i dinàmic.

Núm. 12 – Estiu 2016

Carta del president	2
Què fem	3
Llibres publicats pels socis	5
La nostra història	6
Resum d'activitats	8
Properes activitats curs 2016-17	20
Com fer-se soci del CECB	23

Edita
Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles

Coordinació
Joan Anton Abellán

Correcció lingüística
Anna Galí

Foto portada
Arxiu fotogràfic Museu Darder

Disseny i maquetació
Estudi Oliver Gràfic

Impressió
Impremta Palmada

Tiratge
150 exemplars

Dipòsit Legal
GI.967-2010

INFORME DE SECRETARIA

Vacances. Us informem que durant el mes d'agost la secretaria del Centre romandrà tancada per vacances.

Altes i baixes de socis. Des del passat 31 de desembre de 2015, el moviment de socis ha estat el següent: dues baixes i cinc altes, de manera que actualment el nombre de socis és de 334.

Incorporació de nous membres a la Junta. Darrerament s'han incorporat dos nous membres a la Junta del Centre d'Estudis: Rosa Planella i Jordi Xena. Així, la Junta queda de la manera següent: Joan Anton Abellan, president; Carles Puncernau, vicepresident; Pere Noguer, tresorer; Elisabet Saus, secretària, i Jordi Galofré, M. Àngels Juanmiquel, Jeroni Moner, Rosa Planella i Jordi Xena, vocals.

INFORME DE LA BIBLIOTECA

Llibres rebuts de gener a maig de 2016

OBRES PRÒPIES

Donació de Salvador Boix

- *Confiteria Boix. 80 anys fent dolços. Memòries d'un pastisser* (2016)

Donació de Francesc X. Carreras

- *Depuració de la conducta política i social dels metges gironins (1939-1946)* (2016)

Donació de Rosa Cortada

- *Els homenatges a la Vellea a Serinyà. Cent anys d'història* (2016)

Donació de Susanna Cros

- *Creatividad. La empresa de tu vida* (2015)

Donació de Josep M. Mundet

- *Groc de ginesta* (2015)

Donació de Guerau Palmada

- *Palol de Revardit* (2016)

Donació d'Àngel Vergés

- *Pujals d'aquí, Pujals d'allà* (2015)

QUÈ FEM

ALTRES OBRES REBUDES

Donació de Joan Anton Abellan

- *Jaume Fàbrega. La cuina medieval. A taula amb Francesc Eiximenis* (2000)

Donació de Joaquim Duran

- *Esteve Caseponce. Rondalles* (1953)

- *Jordi Oliva. El cost humà de la guerra civil a les comarques gironines: combatents morts i víctimes del material bèl·lic abandonat* (1999)

- *Ferran Valls i Taberner i Ferran Soldevila. Història de Catalunya.*

Curs superior (1922)

Donació de Jordi Galofré

- *Dolors Grau i Lluís Plana. Girona pas a pas, 2 vol.* (1987)

- *Josep M. Cervera. Testimoni de fe i de fidelitat. Els preveres de la diòcesi de Girona víctimes de la revolta de 1936* (1991)

- *Pere Micaló i Enric Plantés. Viure enfora* (1989)

Donació de Roser Masgrau

- *Sara Rubio. El jardí dels tarongers* (2015)

- *Fundació Cepaim. Contes en blanc i negre* (2015)

Donació de Jordi Turró

- 122 títols de la Col·lecció Bernat Metge, de les sèries «Escriptors grecs» (Aristòfanes, Baquilides, Cal·límac, Demòstenes, Epicur, Eurípides, Herodes, Hipòcrates, Isòcrates, Lluccià, Píndar, Plató, Polibi, Teòcrit, Tucídides, Sòfocles i Xenofont) i «Escriptors llatins» (Ciceró, Estaci, Flac, Horaci, Juli Cèsar, Juvenal, Marcial, Ovidi, Plaute, Tàcit, Terenci, Tertulià, Sal·lusti, Sèneca, Suetoni i Virgili)

Cossetània Edicions

- *Jaume Fàbrega. Ratafies* (2015)

Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles

- *Joan Alemany. L'Escuat* (2015)

Viena Editorial

- *Jaume Fàbrega. La cuina modernista* (2015)

OBRES REBUDES D'INSTITUCIONS

Diputació de Girona

- Xavier Febrés. *Elogi i refutació de la tramuntana* (2015)
- Maximiliano Fuentes. *La Gran Guerra de les comarques gironines. Impacte cultural i polític* (2015)
- Joaquim M. Puigvert i Narcís Figueras. *La Mancomunitat de Catalunya a les terres de Girona* (2016)
- Xavier Montsalvatje i Joaquim Pla. *Terra de gestes i de beutat. Girona* (2016)

Institut Ramon Muntaner

- David Cao. *Societat i sociabilitat. El Cercle Literari de Vic i els inicis de l'associacionisme recreatiu, cultural i polític a Vic (1848-1902)* (2015)

Museu d'Arqueologia de Catalunya - Girona

- Anna M. Puig. *La construcció del palau del comte Enric II a Castelló d'Empúries* (2016)

Universitat de Barcelona

- Autors diversos. *Compromisos etnográficos. Un homenaje a Joan Frigolé* (2016)

REVISTES

- A Cau d'Orella. *Butlletí del Casal de la Gent Gran* (col·lecció completa)
- Annals. *Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès* (2013-2014)
- Annals. *Patronat d'Estudis Històrics d'Olot* (2015)
- Annals. *Institut d'Estudis Gironins* (2015)
- Atzagaia. *La Revista del Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà* (col·lecció completa)
- Banyoles *Informació* (col·lecció completa)
- Club Natació Banyoles. *Revista Informativa al Soci* (2016)
- CUP Banyoles. *El Butlletí* (col·lecció completa)
- Golany (números diversos)
- L'Aixada (col·lecció completa)
- Mestall (2015)
- Paratge (2015)
- Quaderns de la Selva (2015)
- Revista de Girona (2016)
- Serinyà. *Butlletí d'informació municipal* (col·lecció completa)
- Tabulari (2016)

LLIBRES PUBLICATS PELS SOCIS

Des de la publicació del darrer butlletí, hem tingut notícia de les publicacions següents dels nostres socis:

Els homenatges a la Vellesa a Serinyà. Cent anys d'història

Autor: Rosa Cortada
Edita: Ajuntament de Serinyà
Pàgines: 120
Data de publicació: abril de 2016

Depuració de la conducta política i social dels metges gironins (1939-1946)

Autor: Francesc X. Carreras de Cabrera
Edita: Col·legi Oficial de Metges de Girona
Pàgines: 184
Data de publicació: maig de 2016

Palol de Revardit

Autor: Guerau Palmada i Antoni Palomo
Edita: Diputació de Girona / Obra social "la Caixa"
Pàgines: 96
Data de publicació: abril de 2016

Les Garrotxes, núm. 17 (Primavera-estiu 2016)

La revista Les Garrotxes, que apareix dos cops l'any, sol comptar amb col·laboracions de socis del Centre d'Estudis. En concret, en el número 17 col·laboren els consocis Josep Grabuleda, Guerau Palmada, Miquel Rustullet i Àngel Vergés. També, l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany hi ha aportat diverses fotografies.

Per mantenir al dia aquesta secció, preguem a tots els socis i sòcies que ens facin arribar un exemplar dels llibres que publiquin o, si més no, ens en facilitin informació a través del correu electrònic del Centre:
cecbanyoles@cecbanyoles.cat

LA NOSTRA HISTÒRIA

NOTES PER A LA HISTÒRIA DEL CECB

Per Jeroni Moner

CAPÍTOL VII (1975-1980)

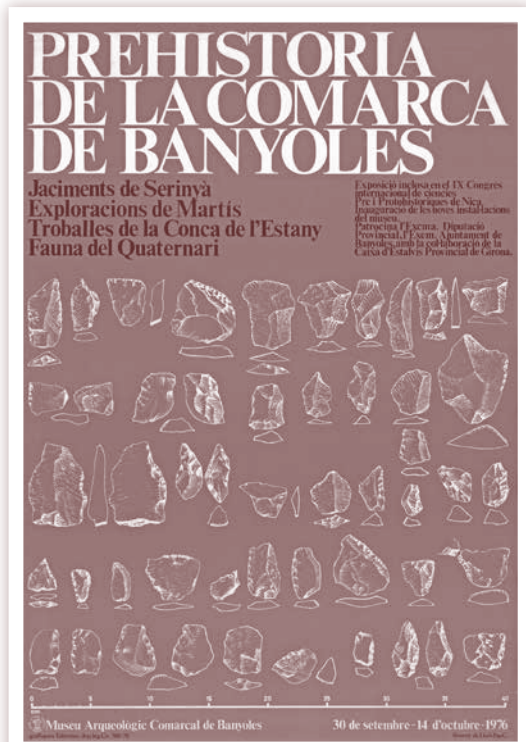
CAP A LA DEMOCRÀCIA MUNICIPAL

Si l'any 1960, tal com es comentava en el butlletí anterior, va ser una data significativa en molts sentits, no hi ha dubte que la de 1975, per raons òbvies, ho va ser totalment; i, com en aquell principi de dècada, el Centre d'Estudis no en va ser aliè. De fet, s'entrava en una època en la qual no només es preveien canvis importants de tipus polític a la nostra societat, sinó que també se n'esperaven molts en el món de la cultura i la defensa del patrimoni.

D'aquesta manera, l'any 1974, un cop acabades les obres de recuperació dels elements arquitectònics més simbòlics de la Pia Almoina (com són el pati gòtic i la façana de la placeta de la Font) i després d'adequar interiorment les sales que acollien les col·leccions arqueològiques i l'Arxiu Històric així com els espais d'estudi i restauració, l'acció museística es va centrar a ampliar i millorar tots aquests espais i començar a pensar en un museu important.

El museu es fa gran amb can Fornells

L'any 1962, l'Ajuntament, per tirar endavant aquestes ampliacions, va adquirir can Fornells, situat a la cantonada de ponent de la placeta de la Font, un edifici de finals del s. XIII o principis del XIV que mantenia l'estructura d'arcs diafragma i les obertures de les façanes pràctica-

Pòster de l'exposició «Prehistòria de la comarca de Banyoles» de Lluís Pau Corominas

ment en el seu estat original. El mateix havia fet el Centre, l'any 1957, per la banda de llevant amb can Paulí. D'aquesta manera quedaren obertes totes les vies de cara a l'expansió definitiva del museu.

Estat de la Pia Almoina l'any 1980 (foto Jeroni Moner)

L'any 1975 es van iniciar les obres de rehabilitació de la part més sencera de l'edifici, que era la de la cantonada de la plaça, i al setembre de l'any següent ja es va inaugurar amb la connexió amb la Pia Almoina. Es tractava d'una nova instal·lació que encara persisteix per a les sales de prehistòria, la qual va acollir la primera de les grans exposicions d'aquesta naturalesa que s'han dut a terme a la ciutat relacionades amb el Museu Arqueològic Comarcal.

Aquesta mostra important de l'activitat arqueològica del Centre, titulada «Prehistòria de la Comarca de Banyoles», va coincidir i es va incloure en el **Congrés Internacional de Ciències Proto i Prehistòriques de Niça**, en el qual van participar membres de l'entitat. Ocupava les dues sales de la planta del pis i s'hi accedia des de la galeria gòtica del pati. La part de can Fornells i la de la Pia Almoina que donen al carrer d'aquest nom no es van acabar fins al 1978 i el 1980 respectivament, si bé no es van adequar fins molt més tard.

L'arqueologia es professionalitza

Més enllà, però, d'aquesta efemèride –que cal comparar amb altres dates rellevants que s'han anat comentant al llarg d'aquestes notes–, en aquesta època es va constatar una progressiva professionalització en el món de l'arqueologia i de la museologia en general, fet cada vegada més decisiu tant pel que fa a l'entitat com pel que fa a la gestió del museu.

De fet, des de feia anys, però molt especialment en aquesta dècada dels setanta, una de les activitats principals de l'entitat, i per a la qual es destinava la major part del pressupost, era la de les campanyes d'excavacions arqueològiques a les coves de Serinyà, el castell de Porqueres i també, des de 1978, Vilauba. La llista d'estudiants i llicenciats universitaris que col·laboraven cada estiu en aquestes campanyes fou llarguíssima i oblidariem molts noms si els volguéssim esmentar, però va ser molt important.

Molts d'ells no només van deixar petjada sinó que anys més tard alguns van assolir la direcció de les excavacions, i van ser membres actius de l'entitat i col·laboradors imprescindibles en el museu. En aquest sentit no podem deixar de citar noms com els de **J. Tarrús**, **J. Cinchilla**, **J. Maroto**, **N. Soler**, **J. M. Nolla** i altres que van agafar el relleu de **J. M. Corominas**, **J. Butinyà**, **J. Sarquella**, **T. Cortada** o **P. Comas**. Com a constatació d'aquests canvis només cal recordar que, el 1977, el Centre va nomenar-ne un (el mateix Josep Tarrús) conservador del Museu Arqueològic; l'any següent, Pere Comas, director, i el 1979 el Centre ja disposava d'un conserge gratificat.

Aquesta crònica va acabar forçosament amb el fet transcendental de les primeres eleccions municipals democràtiques de l'any 1979, en les quals diversos càrrecs importants de la Junta es van presentar com a regidors i van ser elegits, si bé en grups polítics diferents. Tal com era previsible, l'estrena de la democràcia municipal va afectar el dia a dia de l'entitat i es van viure uns anys prou moguts com perquè siguin objecte d'un altre capítol.

Can Fornells l'any 1978 abans de la seva restauració (foto Jeroni Moner)

RESUM D'ACTIVITATS

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE SOCIS

El passat diumenge 31 de gener es va dur a terme, a la sala Corominas, l'Assemblea general ordinària de socis. Com a primer punt de l'ordre del dia, i després d'informar als assistents que, en el procés electoral que s'havia iniciat el dia 1 de gener, tan sols va concórrer una única candidatura encapçalada per l'actual president, Joan Anton Abellan, va ser ratificada i aprovada per unanimitat. A continuació, i com ja és habitual, després de la lectura de l'acta de l'assemblea de l'any anterior, es van presentar els informes corresponents a les activitats realitzades, així com l'estat de comptes en data de 31 de desembre de 2015. Per últim, abans del torn obert de paraula, es van presentar els pressupostos per a l'any 2016, així com una previsió de les activitats.

Cal esmentar que, en el decurs del torn obert de paraula, Jeroni Moner va explicar als concurrents el procés en què es troben les obres del Museu Arqueològic i en concret les de Can Paulí, la propera seu del Centre d'Estudis. Amb el ritme actual de les obres, podria ser que ja fos una realitat en el proper curs.

LA NOSTRA WEB: CONSULTA DEL FONS ALSIUS

Fruit de la seva activitat multidisciplinària, Pere Alsius i Torrent va generar una nombrosa documentació, que els seus descendents han conservat amb cura. Per petició de la família, el nostre consoci David Masgrau ha catalogat aquest fons documental, integrat per 958 documents i 154 llibres de la biblioteca personal de Pere Alsius. El resultat d'aquest treball és una base de dades que, amb el permís de la família, es pot consultar des de la pàgina web del Centre d'Estudis, dins de l'apartat de «Publicacions». D'aquesta manera, el Centre vol contribuir a donar a conèixer la documentació que es guarda en aquest fons, el qual permet tenir més informació sobre la vida i l'obra d'aquest banyolí il·lustre.

LA FARGA: PROPOSTA DE FUTUR

Des de fa uns quants mesos, un grup format per Lluís Privat, Jordi Torrent i Antoni Bramon, relacionats amb el CECB, està confeccionant una proposta de futur per a l'equipament de La Farga - Molí Paperer per presentar-la a l'Ajuntament de Banyoles i els agents que hi estiguin relacionats. L'objectiu és encetar un diàleg i debatre les actuacions futures que s'hi poden dur a terme a partir d'una proposta concreta i fer una campanya de llançament de l'equipament. La presentació d'aquesta proposta està prevista per a aquest mes de juliol.

Aquesta proposta ha sorgit arran de l'activitat que actualment s'està realitzant en aquest edifici. L'encert de l'Ajuntament de promocionar-lo com a taller paperer artesanal amb finalitats també socials li ha donat vida i ha despertat la inquietud d'aquest grup per a les restes d'arqueologia industrial que conserva. Aquest fet ha generat el contacte amb membres del CECB per començar a establir unes bases de com podria ser el futur de l'edifici de La Farga - Molí Paperer. Una de les prioritats que estableix és, lògicament, l'exploració arqueològica de l'espai de la farga, el seu inventari i els estudis que hi relacionats.

L'esquema de l'exposició de la proposta de futur de l'equipament de La Farga - Molí Paperer a l'equip de govern del consistori s'ha preparat d'una manera molt visual, amb tres apartats molt diferenciats: antecedents, actualitat i visió de futur.

En els antecedents, es fa un breu resum sobre la farga catala-

na i la història de l'edifici (cronologia bàsica); en l'actualitat, es tracta sobre la importància de les restes actuals i la recuperació de l'activitat paperera, i en la visió de futur es projecta el futur de l'equipament i el seu entorn, i es proposen un pla d'etapes i uns objectius.

Interior de la Farga (foto Harold Abellan)

CURS D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

Grup a l'interior de Casa Nostra. (foto Joan Anton Abellan)

Banyoles a inicis del segle XX

El 15 de gener de 2016 va tenir lloc una conferència de Josep Grabuleda sobre la Banyoles dels anys de la Restauració. Després de situar la Restauració en el seu context històric, el conferenciant va fer referència als aspectes demogràfics i econòmics de Banyoles i la seva comarca durant aquests anys. A continuació va esmentar la presència a Banyoles de diverses entitats i en va explicar les característiques i activitats. Va

parlar, també, dels sindicats obrers i de la conflictivitat laboral en aquests anys i, finalment, va fer un repàs dels principals fets esdevinguts en aquest període, com ara la Solidaritat Catalana, la Setmana Tràgica, la Mancomunitat de Catalunya i la dictadura del general Primo de Rivera. L'assistència va ser de quaranta persones.

El diumenge següent, dia 17, es va fer un itinerari per Banyoles, guiat per Josep Grabuleda i Jordi Galofré, per observar els edificis construïts aquests anys, com ara l'ajuntament, can

Betlem, ca l'Alsina, les remodelacions de Rafael Masó a Casa Nostra, can Canova, can Gelada, l'església de la Sagrada Família, la casa de Renda, can Gussinyer, la casa Garriga Gimfer, can Tomàs, etc. Hi van participar seixanta persones.

Els anys de la República

El 19 de febrer de 2016 va tenir lloc una conferència de Pere Bosch sobre els anys de la Segona República. Després de fer referència a la modernització de la vida política, el conferenciant va anar repassant la situació de la comarca, amb la constitució de nous partits polítics a Banyoles i de nombrosos centres republicans arreu de la comarca, i va resseguir el comportament electoral de Banyoles i els altres pobles del Pla de l'Estany en les diverses eleccions. Després de parlar del debat sobre la religió i de la conflictivitat al camp, va acabar comentant els fets del Sis d'Octubre de 1934 i com es van viure a Banyoles i a Cornellà del Terri. L'assistència va ser d'unes seixanta persones.

L'endemà, 20 de febrer, va tenir lloc una sortida a Barcelona per visitar el Parlament de Catalunya, on la diputada de la comarca Dolors Rovirola va fer la rebuda als assistents. També es van visitar els Pavellons Güell, d'Antoni Gaudí, a Pedralbes, visita que fou guiada pel nostre consoci Josep Vilalta, i el Pavelló Mies van der Rohe, a Montjuïc, en aquesta ocasió guiada pel nostre consoci Fernando Ramos, que va ser un dels arquitectes que van dur a terme la reconstrucció de l'edifici el 1986. Hi van participar cinquanta-vuit persones.

Guerra i revolució

L'11 de març de 2016 va tenir lloc una conferència de Jordi Galofré sobre la guerra i la revolució de 1936-1939 tant a Catalunya com a Banyoles i el Pla de l'Estany. Després d'explicar

Conferència de Jordi Galofré (foto Elisenda Galceran)

a grans trets l'evolució de la guerra i l'esclat de la revolució, el conferenciant va dedicar una atenció especial a la persecució religiosa a Banyoles i comarca. Va parlar, a continuació, de la constitució d'uns nous ajuntaments i va fer referència a l'arribada de nombrosos refugiats. La part final va estar dedicada a explicar la contribució de Banyoles i la comarca a l'esforç bèl·lic, amb dos-cents vuit soldats morts al bàndol republicà i dinou al bàndol franquista. L'assistència va ser de seixanta persones.

El diumenge 13 de febrer, va tenir lloc una anada a Girona, per seguir l'itinerari «Bombes sobre Girona», que va començar al Museu d'Història de la Ciutat i va acabar amb la visita al refugi antiaeri del Jardí de la Infància, que podia acollir més de sis-centes persones. Hi van participar quaranta persones.

RESUM D'ACTIVITATS

El franquisme a Catalunya

El 15 d'abril de 2016 va tenir lloc una conferència sobre el franquisme a Catalunya, a càrrec de Jordi Font, director del Museu Memorial de l'Exili, de la Jonquera. Després d'exposar les característiques de la dictadura franquista, el conferenciant va parlar de la violència institucionalitzada i va descriure el funcionament de l'aparell repressor de la dictadura. Va parlar, també, del suport que el règim va trobar en sectors de la població catalana i va acabar explicant l'activitat de l'oposició a la dictadura. Van assistir a la conferència quaranta-cinc persones.

El 16 d'abril, va tenir lloc una anada a la Jonquera, per visitar el Museu Memorial de l'Exili, en una visita guiada pel director, Jordi Font. Després, es va anar a la Vajol, per pujar a peu fins al coll de Lli, seguint el camí que van fer centenars d'exiliats,

entre els quals el president Companys, el febrer de 1939. La jornada es va acabar amb una visita al Museu de l'Exili Cultural d'Agullana. Hi van participar trenta-sis persones.

Banyoles sota la dictadura franquista

El 20 de maig de 2016 va tenir lloc una conferència de Josep Grabuleda sobre la dictadura franquista a Banyoles. Després d'explicar l'evolució demogràfica i econòmica en aquests anys, el conferenciant va fer referència al creixement urbanístic de Banyoles. Va explicar, a continuació, la política de control de les associacions i entitats i, per acabar, va fer referència a la forta repressió, amb nombroses persones exiliades, afusellades i empresonades. L'assistència va ser d'unes cinquanta persones.

El diumenge següent, 22 de maig, va tenir lloc un itinerari per conèixer l'arquitectura i l'evolució urbanística de Banyoles en aquests anys, guiat pel nostre consoci Josep Callís i Figueras, arquitecte. Després de visitar can Surribas, can Masgrau de la Torre i can Boschdemont, es va anar a visitar els grups d'habitatges de Sant Martírià, Santa Maria dels Turers, el Pla de l'Ametller i Guèmol, l'església de Sant Pere i la clínica Salus Infirorum. L'itinerari es va acabar als barris de Mas Palau i de Canaleta. Hi van participar vint-i-vuit persones.

Grup al coll de Lli (foto Mateu Butinyà)

Visita als escenaris de la batalla de l'Ebre

Els dies 4 i 5 de juny de 2016 va tenir lloc una visita als escenaris de la batalla de l'Ebre. Abans d'iniciar aquesta visita es va aprofitar el viatge per visitar el Cellar Cooperatiu del Pinell de Brai, exponent de l'arquitectura modernista industrial, obra de l'arquitecte Cèsar Martinell. A més, es va poder contemplar el fris de Xavier Nogués sobre l'elaboració del vi i de l'oli. La visita als escenaris de la batalla de l'Ebre va començar al Centre d'Interpretació 115 Dies (que són els dies que va durar aquesta batalla), a Corbera d'Ebre. A continuació es va fer un recorregut pel Poble Vell de Corbera d'Ebre, que va permetre contemplar les conseqüències devastadores dels bombardejos

a què va estar sotmesa aquesta població. Es va visitar el lloc de comandament del Coll de Moro, des d'on el general Franco va dirigir l'ofensiva de les seves tropes, i el campament del XV Cos de l'Exèrcit, des d'on el tinent coronel Tagüeña va dirigir la retirada de tropes republicanes. Es van visitar, també, les Trinxeres de les Devees i el Memorial de les Camposines, un monument en memòria dels trenta mil morts que va ocasionar aquesta batalla. L'itinerari es va acabar al refugi antiaeri de la Font Gran, a Benissanet. Van participar a la sortida trenta-set persones.

*Grup participant a la sortida als escenaris de la batalla de l'Ebre.
(foto Mateu Butinyà)*

RESUM D'ACTIVITATS

EL NOSTRE PATRIMONI GEOLÒGIC

Grup a S'Agaró (foto Joan Anton Abellan)

Gavarres. Aquesta sortida, estava programada per al diumenge 28 de febrer, però el mal temps ens va fer ajornar-la fins al diumenge 3 d'abril. En aquesta data, el dia va ser esplèndid.

Vam observar roques metamòrfiques (pissarres, esquistos i quarsites) en el camí fins al castell de Sant Miquel (395 m) i en aquesta magnífica atalaia explicàrem l'origen i l'evolució geològica de les Gavarres. També vam situar les comarques de l'Alt i Baix Empordà, Pla de l'Estany, Gironès i la Selva.

Després visitàrem el complex de les mines del Nen Jesús, que s'explo-taven per obtenir hematites, mineral que és com una mena de ferro.

Finalment, amb l'autocar ens desplaçàrem al barri de la Costa (Juià), a Sant Martí Vell, Sant Joan de Mollet i Ruplà per observar-hi els afloraments volcànics més antics de Catalunya.

Gavarres marítimes. En aquesta segona sortida, duta a terme el diumenge 8 de maig, es va completar el coneixement geològic

de les Gavarres en la seva zona costanera. El dia va ser plujós, però vam poder fer el camí de ronda de S'Agaró, des de la platja de Sant Pol fins a la platja de Sa Conca, sense que la pluja ens molestés. En aquest camí hi ha un magnífic itinerari geològic explicat amb catorze panells que il·lustren molt bé l'origen geològic d'aquesta zona, així com els diferents tipus de roques plutòniques i filonians i les estructures associades.

Amb l'autocar, ens desplaçàrem a Romanyà de la Selva per observar-hi les mateixes roques, però amb una evolució geològica diferent pel fet de no trobar-se a la zona litoral.

XII CICLE DE SORTIDES «CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY»

Crespià. El 10 de gener vam dur a terme la quarta sortida d'aquest curs. La primera parada fou per veure l'església romànica de Sant Bartomeu del Basset o del Portell, de finals del segle XII, que actualment és un munt de runa. Tot seguit, vam continuar el camí cap al santuari de Sant Miquel de Roca, l'única ermita troglodítica (és a dir, situada dins d'una cova) del Pla de l'Estany, construïda al segle XIV. Jordi Galofré va fer les explicacions sobre aquestes dues esglésies. De tornada vam anar a veure un túnel que es va construir per desviar les aigües del Fluvià mentre es bastia la paret de la presa que s'hi estava projectant construir, l'any 1941. Abandonat el projecte, el túnel es va aprofitar per cultivar-hi xampinyons. És una obra de perforació.

De tornada al poble de Crespià vam poder visitar la plantació de noguers de la família Ordís. Un xic més enllà i, per acabar, dins la plantació, vam anar a visitar el pou de glaç de Crespià o de Can Manosa. És de grans dimensions, fa prop de set metres de diàmetre i manté unes parets laterals d'entre dos i tres metres. La fondària podia haver arribat fins a set metres. Actualment no té cúpula.

Palol de Revardit. La cinquena sortida es va dur a terme el 14

de febrer. El primer que vam visitar va ser la font de Can Janic, una mina en un talús al qual s'accedeix baixant uns setze graons. Quan té el nivell alt, desguassa per un conducte situat al quart graó cap a un viver rentador que fa uns 3 x 4 metres, amb unes lloses grans i individuals per a cada rentadora.

Més tard vam veure les ruïnes dels forns de ciment d'en Segarra, propietat d'una família de Barcelona que, un cop passada la guerra civil del 1936, van muntar una fàbrica de ciment. A la part de darrere de la muntanya hi havia una petita pedrera d'on extreien el material. Va estar operativa fins al 1955.

Tot seguit, vam agafar els cotxes fins al pont de Marmanya. Allà, Miquel Rustullet va explicar què va passar durant la Guerra del Francès als pobles de la contrada, on un mínim de sis-centes persones van perdre la vida en aquell episodi històric. Malauradament no va poder acabar l'explicació perquè va començar a ploure força i tothom sortí corrent cap als cotxes. Així es va donar per acabada la sortida.

Vilademuls. El diumenge 6 de març es va fer la sisena sortida de la temporada. D'entrada vam anar a la granja SAT Sant Mer, on Quim Mercader, un dels socis, ens parlà de tot el funcionament de la granja de vaques fins a la producció del gas, per l'empresa Apergas. Allà

Grup prop de Can Canet de Centenys (foto Joan Anton Abellan)

mateix, Carles Puncernau ens explicà què és un decimar i ens mostrà un dels cinc que hi ha a Vilademuls.

Vam seguir cap a Vilamarí per veure el pou de glaç, netejat feia poc pel Grup de Treball de Recuperació del Patrimoni, i d'allà vam anar a la rajoleria de Vilademí, on vam comprovar que el forn encara es troba en bon estat. Carles Puncernau ens va fer notar que encara s'hi veïen restes dels rajols i teules treballades. També va explicar-nos la possibilitat que hi hagués hagut una bassa de pastar l'argila i ens va ensenyar el lloc on carregaven els carros, entre d'altres.

Per acabar vam visitar l'església de Sant Esteve de Vilademí, on Jordi Galofré va explicar que es va reconstruir al segle XVIII sobre una antiga església romànica dels segles XII-XIII. És d'una sola nau, amb dues capelles laterals, una façana barroca i una torre campanar. A l'interior, d'una gran senzillesa, es conserva una pica baptismal, de dimensions considerables, i una pica beneitera, segurament dels segles XII-XIII. Es va visitar també el petit oratori de Can Puig, del segle XVII, a l'entrada del poble, a tocar d'un vell xiprer.

Fontcoberta. Fou la darrera sortida, el 10 d'abril. Vam caminar uns nou quilòmetres per una ruta molt planera. Des de Melianta agafarem el camí ramader de l'Empordà-Pirineus per anar a visitar el corral d'ovelles de can Canet de Centenys.

Grup al pou de glaç de Vilamarí (foto Joan Anton Abellan)

RESUM D'ACTIVITATS

En el camí de tornada, Jaume Colomer, ens va mostrar l'hostal vell, can Janot, i la cleda per guardar el bestiar, on antigament la gent feia parada. Més endavant, ens comentà la història de l'escola vella de Centenys, ara abandonada, i l'ermita de Sant Miquel, que es troba a davant. A Centenys entràrem a l'església de Sant Iscle i de Santa Victòria.

En arribar a la plaça de la Farrès, ens va aclarir per què hi ha una pedra que s'anomena la pedra de les Benediccions, al cantó del pou, i vam aprofitar per entrar a visitar el museu de Can Jan de la Farrès. Arribats al punt de sortida, vam baixar al clot de Melianta, on Jaume Colomer va il·lustrar la seva formació geològica i la local amb la llegenda de la jove de la Farrès.

Per acabar la sortida, vam pujar a veure el monòlit de Pedra Dreta. Antigament es trobava enmig d'un bosc de roures, però avui en dia és al mig d'un camp conreat, tot i que la ubicació és la mateixa. Se'n desconeixen la funció i utilitat. S'hi intueixen unes lletres gravades que no n'aclareixen l'origen i fan volar la imaginació popular.

RECUPERACIÓ DEL PATRIMONI DEL PLA DE L'ESTANY

Des de principis del 2016 hem realitzat cinc noves actuacions. Al gener vam anar a netejar el pou de glaç de Vilamarí; al febrer, el rentador de sota l'església de Santa Maria de Porqueres; al març, vam repetir l'actuació a la rajoleria de Ca l'Anglada, a Fontcoberta; a l'abril va ploure i vam suspendre la sortida; al maig, vam anar a fer un tram del riu Matamors, entre el salt Dalmau i la gorga Blava, i al juny vam tornar de nou al camp Tancat de Camós.

Pou de glaç de Can Rossinyol de Vilamarí

Al gener, per tercer cop al llarg de les nostres actuacions de neteja, vam visitar un pou de glaç. En aquesta ocasió, el de Can Rossinyol de Vilamarí, just a tocar del camí que porta de Vilauberí a Sords, i un cop

passada la ribera de la Farga. És un pou de grans dimensions, prop de set metres de diàmetre i uns set més de fondària. Amb una escala ben llarga que ens va dur l'agutzil del poble, vam poder baixar a l'interior per treure la brossa que hi havia, com un quadre de bicicleta i força soques podrides, entre altres. El pou es troba en bon estat; té totes les parets gairebé intactes, encara que hi falta la cúpula.

Rentador del Castell de Porqueres

Grup de neteja al rentador del Castell de Porqueres (foto Mateu Butinyà)

La segona actuació de l'any va ser en un indret que segurament serà el més visitat de tots els que farem, ja que es tracta del rentador que hi ha a sota de l'església de Santa Maria de Porqueres, a tocar del camí per on camina o circula tota la gent que fa la volta a l'Estany, ja sigui en cotxe, a peu o en bici. Segons algun testimoni, sembla que el rentador es va aixecar cap als anys vint del segle passat i s'alimentava d'una conducció portada des de la casa coneguda com el Castell, la qual s'alimentava de la font dels Tenyers, darrere de l'escola del Frigolet. El rentador fa 4,05 m de llarg i 1,90 m d'amplada, amb una fondària també d'1,90 fins a la solera feta de morter de calç. A uns 60 cm del fons té un desguàs per obtenir aigua neta per als horts que hi havia a sota i deixa el pòsit al mateix rentador. El pedrís, molt malmès, està al costat sud i semblaria que per arribar-hi calia pujar un parell o tres de graons. El broc

per on rajava l'aigua era de ceràmica i ferro colat, i es trobava enfilat a una columna, al vèrtex que mira a l'església. A sota, en el mateix voral, hi havia una part plana, segurament per poder posar i emplenar d'aigua els càntirs i altres atuells per transportar-la. A finals dels anys quaranta del segle passat deixà d'utilitzar-se com a rentador, però continuà com a font i viver per als horts propers a l'església. L'Ajuntament de Porqueres té previst arranjar la zona de l'aparcament a l'estiu i es va comprometre a rehabilitar el rentador i evitar que torni a ser engolit pels esbarzers.

Forn de Ca l'Anglada de Fontcoberta

Grup de neteja al forn de ca l'Anglada de Fontcoberta (foto Mateu Butinyà)

Al març vam anar, per segon cop, a netejar el forn de Ca l'Anglada, a Fontcoberta, que es troba en un trencall a mà esquerra, anant de Melianta a l'Ajuntament, uns metres abans d'arribar-hi. Ens vam dedicar a treballar a la bassa que recollia l'aigua de pluja dels boscos i prats veïns de la Ginestera, que deu tenir unes mides aproximades de 5 x 4 metres i s'alimentava d'un rec que baixava, més o menys, per on ara hi ha la pista i després feia arribar l'aigua fins a la bassa de pastar fang. Aquesta darrera bassa, que es va recuperar a la tardor, està recoberta per morter de calç i es va ampliar, amb la qual cosa va passar de 2,7 x 3,5 m a gairebé 5 x 5 m, encara que presenta un queixal a la banda sud-est, i una fondària que depassa els 40 cm.

També es va aprofitar per rebaixar la quantitat de terra que s'ha anat dipositant damunt del forn i obrir una mica més les entrades a les boques dels forns inferiors on cremaven les feixines. Com sempre, es va netejar l'entorn de matolls i algun arbre que feia nosa.

Del salt Dalmau a la gorga Blava

Rentador de can Jou, al Matamors (foto Mateu Butinyà)

Al maig, el nostre programa apuntava a una col·laboració demanada per l'Associació de Veïns de Corts, els quals amb el suport dels ajuntaments de Camós i Cornellà han obert, i volen senyalitzar, el tram del riu Matamors entre el salt Dalmau i la gorga Blava. El camí és d'uns 1.800 m, tota vora del riu, excepte en el punt en què el travessa amb una palanca, prop de can Reparada, abans d'arribar al final. El nostre treball va consistir a condicionar dos baixants del camí fins a la llera, per poder apropar l'accés a un parell de safareigs que eren utilitzats antigament per la gent dels masos propers. Vam adaptar el terreny al pendent per poder-hi col·locar unes travesses de fusta, aguantades amb barres d'acer corrugat de 60 cm i clavades a terra per poder donar solidesa als graons. En el cas del segon safareig, hi vam obrir dos camins, un més visible i d'accés directe, i l'altre més suau, però que potser no es veu tan fàcilment.

RESUM D'ACTIVITATS

Camp Tancat de Camós

Al juny també vam repetir el lloc d'actuació: vam anar, de nou, a Camós per acabar d'enllestir la feina al camp Tancat, que es troba per sobre de can Serrallonga. Al passat desembre no vam poder acabar tota la tasca de neteja i recuperació de les parets. Així, vam aconseguir tallar tots els brucs i els altres arbres petits que privaven de passar a prop de la tanca i vam retirar tot el brancam. A més, la resta del grup es va dedicar a tornar a aixecar les pedres caigudes, algunes de les quals de fins a un metre d'alçària, i remuntar la paret de pedra que estava desmuntada. Malauradament, ens va faltar temps per finalitzar aquesta tasca, però a l'octubre hi tornarem per acabar de rematar tota la feina.

El Camp Tancat de Camós (foto Mateu Butinyà)

Aprofitem per comentar que, el passat mes de març, un grup d'experts (entre arqueòlegs, naturalistes i bosquetans) van fer una volta per aquesta zona amb la idea d'intentar esbrinar de quan era l'obra. Es va concloure que no té gaire més de dos-cents anys d'antiguitat i que segurament es va fer per protegir les feixes interiors dels animals que hi voltaven. El material utilitzat fou el que tenien a l'abast: pedres. Potser era propietat de can Punsunya i la van aixecar ells mateixos.

XV CONCURS DE FOTOGRAFIA DE LA NATURA

El passat divendres dia 17 de juny es va fer públic el resultat del concurs de fotografia, que enguany tenia per lema «Insectes: animals de sis potes». En el decurs de l'acte, que es va dur a terme a la sala d'actes del Museu Darder, es va comentar que el guanyador d'aquesta

Fotografia guanyadora del XV Concurs de Fotografia de la Natura

quinzena edició, a la qual van concórrer quaranta-vuit concursants, amb un total de 135 fotografies, va ser Antonio Saez, amb la fotografia que duia per títol *Empusa pennata*. Pel que fa al premi especial Pla de l'Estany, es va concedir a Josep Maria Mompart, per la foto *Contrallum*, mentre que el premi especial Membre Entitats va ser per a Marc Fusellas, amb la foto *Aurora*.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE GROC DE GINESTA, DE JOSEP MARIA MUNDET

El divendres 5 de febrer de 2016, a la sala Josep M. Corominas del Centre d'Estudis, es va presentar la segona novel·la del nos-

tre consoci Josep M. Mundet, titulada Groc de ginesta. Es tracta d'una novel·la que presenta una visió del món de la pagesia catalana, centrat en la casa pairal i en les tradicions seculars, un món tradicional que s'esfondra per l'atracció de la modernitat. L'obra va ser presentada per Jordi Galofré i va comptar amb la intervenció de l'autor.

VISITA A VILAUBA

Després d'una setmana de mal temps, el diumenge dia 15 del pasat mes de maig vam poder gaudir d'un autèntic dia de primavera, un fet que va acabar d'arrodonir la visita que vam dur a terme a la vil·la romana de Vilauba. Feia tres anys que el Centre d'Estudis no hi organitzava una sortida, motiu pel qual aquesta visita va despertar un cert interès per als socis, tant per les troballes que s'hi van fer a partir del 2014 arran de les obres a la carretera de Pujarnol (se'n va modificar el traçat perquè no travessés les excavacions) com per la promesa d'una sorpresa en forma de visita virtual.

D'entrada, Pere Castanyer, coordinador de les excavacions arqueològiques de Vilauba, ens va fer un breu repàs del que ha estat la història de Vilauba, des del descobriment l'any 1932 fins a dia d'avui, i a continuació ens vam dirigir cap al rebost, on després d'unes breus explicacions, Daniel Baños, de Projecte 3D, ens va revelar la sorpresa: mitjançant una tauleta vam poder fer una visita virtual al rebost, alternant entre l'època romana i l'actual. Aquesta experiència la vam repetir després al larari, on Pere Castanyer va completar les explicacions revelant-nos un altre misteri: a qui corresponia la quarta figureta trobada en aquest lloc. Abans d'anar cap a la part visigoda, vam fer una parada per veure el que ha sortit a la llum després del desviament de la carretera i que completa tot el conjunt termal, ja que la desviació va permetre accedir a una zona totalment verge i on ha quedat al descobert la canalització perimetral que recollia tant les aigües pluvials com les de les diferents sales de bany, feta amb una base de teules i rajols i ben delimitada per petits murets fets amb traverti i pedres rierenques.

REUNIÓ DELS CENTRES D'ESTUDIS GIRONINS

El passat 30 d'abril, en motiu de la Jornada de Cultura i Recerca Local dels Territoris de Parla Catalana, que organitza anualment l'Institut Ramon Muntaner i que enguany es duia a terme a Vic, es va aprofitar per convocar tots els centres d'estudis gironins per debatre'n el futur davant la desaparició de l'ens que els coordinava: el Patronat Eiximenis. També es va acordar portar una sèrie de propostes, consensuades per tot el col·lectiu, a la reunió que s'havia de dur a terme el 19 de maig entre representants de la Diputació de Girona i de la Coordinadora de Centre d'Estudis de Parla Catalana (CCEPC) i l'Institut Ramon Muntaner, de la qual vam sortir amb un seguit de punts que calia posar en comú amb les entitats gironines. D'aquí que el passat dia 17 de juny acollíssim a la nostra ciutat, i en concret a la sala d'actes del Museu Darder, els centres d'estudis gironins per informar-los de la proposta que la Diputació de Girona ens feia.

D'aquella reunió va sortir el compromís que no posaran cap impediment perquè seguim funcionant com fins fa poc més d'un any, amb l'única excepció que actualment és inviable crear un nou patronat, d'aquí que la proposta és que els centres gironins seguim agrupats però sota el paraigua de la CCEPC. A banda d'això, la resta seguirà igual: la trobada anual d'associacions, els ajuts per a les beques i, evidentment, els ajuts per als centres, activitats en què la Diputació col·laborarà de bon grat, i fins i tot ens cedirà l'espai per dur a terme aquestes reunions, a les quals es compromet a assistir el mateix diputat de Cultura.

De la trobada duta a terme a Banyoles, va sortir la data d'una propera assemblea, en la qual, entre altres, s'haurà d'escollir una comissió permanent i la data per a la propera trobada de centres d'estudis.

PROPERES ACTIVITATS

XIII CICLE DE SORTIDES «CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY»

La previsió de sortides per al proper curs és la següent:

9 d'octubre. Serinyà.

Recorregut que ens durà a mas Pou, el Molinot, l'aqüeducte, el pou de glaç, la Cova i la part exterior de l'observatori astronòmic de can Melca.

13 de novembre. Camós.

Farem el camí de la gorga Blava fins al salt Dalmau pel camí dels rentadors del Matamors, i després visitarem l'església de Sant Vicenç de Camós i La Sala de Camós.

11 de desembre. Crespià.

Recorregut per part de la ruta de les fonts, amb la visita a l'ermita dels Sants Just i Pastor de Pedrinyà i la pedrera d'Incarcal.

8 de gener. Fontcoberta.

Visitarem la platja d'Espolla, el pont medieval, la creu de terme, Sant Galderic, el Salt d'Espolla i el biot de l'Hospici.

12 de febrer. Porqueres.

Visita a l'ermita de Sant Bartomeu de

Matamala, el Bosc de Can Ginebreda i el mas Nierga.

12 de març. Vilademuls.

Recorregut pel poble de Vilademuls fins a l'ermita de Sant Marçal de Quarantella.

9 d'abril. Esponellà (Vilert).

Visitarem una rajoleria, la font de Beu-i-tapa. Vilademuls (Orfes). Anirem a l'oratori i a l'ermita de Sant Roc.

RECUPERACIÓ DEL PATRIMONI DEL PLA DE L'ESTANY

Seguint amb la campanya començada fa dos anys per recuperar part del nostre patrimoni, tenim previst fer les actuacions següents aquest any:

Octubre: Tornar al camp Tancat de Camós per acabar d'aixecar les pedres tombades.

Novembre: Pou de glaç de Perles.

Desembre: Rajoleria de Ca l'Abella de Vilert.

PRESENTACIÓ DEL QUADERN NÚMERO 36

El dissabte dia 10 de desembre, a les 12.00 hores, a la sala d'actes del Mudeu Darder de Banyoles, es durà a terme la presentació del Quadern número 36, que en aquesta ocasió duu per títol *Pere Alsius i Torrent (1839-1915). Un farmacèutic entre la Renaixença literària i la científica.*

Pere Alsius i Torrent (1839-1915)

*Un farmacèutic entre
la Renaixença literària
i la científica*

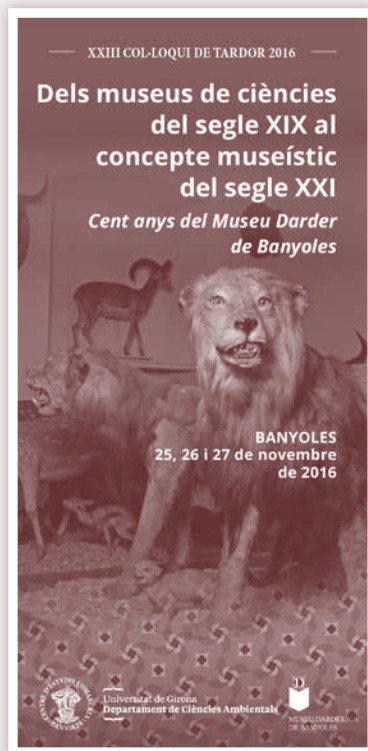
XVI CONCURS DE FOTOGRAFIA DE LA NATURA

El mateix dia en què es van fer públics els resultats del XV Concurs de Fotografia, se'n va convocar una nova edició, que en aquesta ocasió es dedicarà a «Bolets i líquens».

XXIII COL·LOQUI DE TARDOR

Fa cent anys, es va inaugurar el Museu Darder d'Història Natural a Banyoles, gràcies a la donació que va fer Francesc d'Assís Darder i Llimona (1851-1918), veterinari i taxidermista que tenia una botiga a Barcelona on venia animals dissecats i material divers per a l'estudi i la pràctica de les ciències naturals. És al voltant d'aquest centenari que versarà el XXIII Col·loqui de Tardor, que durà per títol «Dels museus de ciències del segle XIX al concepte museístic del segle XXI. Cent anys del Museu Darder de Banyoles».

El Col·loqui, que enguany estarà coordinat per Josep Maria Massip, Crisanto Gómez i Lluís Figueras, en representació de les tres entitats organitzadors: Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, Universitat de Girona i Museu Darder de Banyoles, començarà el divendres dia 25 de novembre amb una conferència inaugural que es durà a terme a l'Auditori de Banyoles i anirà a càrrec de Jorge Wagensberg, físic i professor universitari expert en museologia i primer director del CosmoCaixa. El dissabte dia 26, que podríem definir com a jornada de treball, hi

haurà un seguit de ponències en les quals prendran part **Anna Prats Amorós** (rebeneta de Francesc Darder), **Oliver Hochadel** (Institució Milà i Fontanals. Consejo Superior de Investigaciones Científicas), **Laura Valls** (Centre d'Història de la Ciència. Universitat Autònoma de Barcelona), **Maria Gabriela Mayoni** (doctoranda en Ciències Antropológicas de la Universidad de Buenos Aires. Consejo Nacional de Investigaciones Científicas y Técnicas de Argentina), **Vangelis Villar** (comissari de l'exposició «Ciència Viscuda»), **Salvador Filella** (taxidermista del Museu de Zoologia de Barcelona, entre el 1967 i el 1983), **Gabriel Alcalde** (Universitat de Girona), **Mariona Juncà** (Centre

d'Estudis Comarcals de Banyoles), **Salvador Sarquella** (Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles), **Georgina Gratacós** (Museu Darder de Banyoles) i **Jesús García-Gil** (Universitat de Girona). Finalment, el diumenge dia 27, en la conferència de clausura intervindran **Lluís Figueras** (Museus de Banyoles) i **Georgina Gratacós** (Museu Darder de Banyoles).

EL NOSTRE PATRIMONI GEOLÒGIC

Seguint amb la proposta de l'edició passada de fer tres o quatre conferències al llarg del curs i acompanyar-les d'algunes sortides, tenim previst fer les xerrades següents per al proper curs:

29 d'octubre de 2016: Visió del document *Gaia. La Gran Mare*, realitzat per l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya. Presentació i col·loqui final.

17 de desembre de 2016: «Geologia en imatges fotogràfiques», a càrrec de Salvador Sarquella Canals.

25 de febrer de 2016: «Els fons marins de Catalunya», a càrrec d'Anna Sánchez.

abril de 2016: «Història geològica de Catalunya», a càrrec de Manel Bonilla.

Pel que fa a les sortides, tenim previst fer-ne un parell: una al Cap de Creus i una altra al Montgrí i a l'Estartit, en dates encara per determinar.

Totes les conferències tindran lloc a les 19.00 h, a la sala de conferències del Museu Darder de Banyoles (plaça dels Estudis, 2).

CICLE DE CONFERÈNCIES SOBRE LA HISTÒRIA DE LA LITERATURA CATALANA

El Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, per donar continuïtat a la seva tasca de difusió i valoració culturals amb la voluntat de contribuir a l'enfortiment del sentiment nacional, ha organitzat un cicle de conferències sobre literatura catalana.

Pretenem apropar-nos a la història de la literatura de manera amena i activa, estimulant el gust per a la lectura i recuperant lectures o autors que potser ens han quedat una mica allunyats. Seguirem un ordre cronològic, però oferint una visió aproximada, sense fer una relació exhaustiva d'autors, obres i moviments. Preveiem la possibilitat de fer lectures dramatitzades durant les conferències, així com algunes sortides a indrets relacionats amb els autors escollits.

Les conferències van dirigides a totes les persones que, sense una formació acadèmica específica, estiguin interessades a conèixer la nostra literatura.

El plantejament del cicle és en dos cursos. La primera i la segona conferències marquen l'inici i el final d'aquest cicle.

Primer curs (2016-2017):

Dels orígens de la llengua i la literatura fins a la Renaixença.

Segon curs (2017-2018):

Del realisme i el naturalisme fins a la postguerra.

PROGRAMACIÓ DEL PRIMER CURS

30 de setembre de 2016:

«Els orígens de la llengua (IX-XIII). La literatura trobadoresca. Les Cròniques». Conferenciant: Rosa Planella.

18 de novembre de 2016:

«Sègle XX. Poesia pura i poesia visual. De C. Riba a J. Brossa». Conferenciant: Josep Navarro Santaaulàlia.

16 de desembre de 2016:

«Sègle XIII. Ramon Llull». Conferenciant: Lluís Rius.

20 de gener de 2017:

«L'Humanisme. Bernat Metge. Ausiàs March i el Renaixement». Conferenciant: Ferran Gadea.

17 de febrer de 2017:

«Sègle XV. La novel·la cavalleresca. Curial e Güelfa i Tirant lo Blanc». Conferenciant: Margarida Armengol.

17 de març de 2017:

«Segles XVI, XVII i XVIII. Literatura popular i literatura culta. El Rector de Vallfogona». Conferenciant: Anna Freixa.

21 d'abril de 2017:

«Romanticisme i Renaixença. Jacint Verdaguer». Conferenciant: Albert Bayot.

INSCRIPCIÓ

L'accés a les conferències és gratuït, però cal inscripció prèvia.

Per inscriure's al curs cal enviar un correu electrònic, en què s'indiqui el nom, l'adreça i el telèfon, al Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles (cecbanyoles@cecbanyoles.cat).

Totes les conferències tindran lloc a les 20.00h, a la sala de conferències del Museu Darder de Banyoles (plaça dels Estudis, 2).

NOTA

Hem d'agrar a la Diputació de Girona la concessió d'una subvenció que ens ha permès adquirir 55 receptors i 3 emissors, gràcies als quals, en les diferents sortides que duem a terme, s'ha facilitat molt la feina dels guies i, sobre tot, la recepció de les explicacions per parts dels participants.

COM FER-SE SOCI

Els únics requisits per ser soci del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles són ser major de setze anys i pagar la quota establerta.

Podeu fer la inscripció de diferents maneres:

- Personalment al Centre, a la **plaça de la Font, núm. 11**, de Banyoles, els dimecres i divendres de 18 h a 20 h.
- Per telèfon, al **972 57 23 61**, en el mateix horari.
- Per correu electrònic, a **cecbanyoles@cecbanyoles.cat**, indicant el nom i un telèfon de contacte i ens posarem en contacte amb vosaltres.

La col·laboració econòmica és de **25 €** l'any per al soci individual, **35 €** per al familiar i **75 €** per a les institucions.

SI VOLEU REBRE INFORMACIÓ PUNTUAL DE LES ACTIVITATS DEL CENTRE per via correu electrònic, envieu-nos un missatge de correu electrònic amb els vostres nom i cognoms a:
cecbanyoles@cecbanyoles.cat

сам многобройни ерзуга и помисленосте направи
мисленост. и нага и омисленосте по
и оге по и омисленосте нага фон салветаре и
еде по нагаде намери хмиссен ансуда. нага
и - Изд осен и нага он по не осен френ мислен
бройни ерзуга и помисленосте направи многобройни
ос и нага и омисленосте по сина оге
он и омисленосте нага фон салветаре и оге и
. намери хмиссен. удега нага он се
нага нага нагага он и мислен оге и и
- до мислен френ и нага нага нага

Plaça de la Font, 11 - 17820 **BANYOLES** - Tel. 972 57 23 61
cecbanyoles@cecbanyoles.cat - www.cecbanyoles.cat